

SP4MP_MT02

Závěrečný projekt

Klára Helusová, UČO: 265170

<u>Téma výzkumu:</u>	Volný čas osob s mentálním postižením na Žatecku
<u>Výzkumný problém:</u>	Nabídka volnočasových aktivit pro osoby s mentálním postižením na Žatecku
<u>Výzkumná otázka:</u>	Jaké možnosti nabízí Žatec a okolí v oblasti volnočasových aktivit pro osoby s mentálním postižením?
<u>Vedlejší výzkumná otázka:</u>	Jsou těmito osobami využívány? Je nabídka dostačující poptávce?

Cílem mého výzkumu je zjistit, jaké jsou nabídky volnočasových aktivit pro lidi s mentálním postižením žijícím na menším městě a jak jsou těmito lidmi využívány. Oblast jsem si vybrala v blízkosti svého bydliště, konkrétně v Žatci. V tomto městě se nachází několik zařízení věnující svou péči pro osoby se zdravotním postižením jako například Základní školy praktické i speciální, Kamarád Lorm (nabízí Domov pro osoby se zdravotním postižením, týdenní a denní stacionář, sociálně terapeutickou dílnu) a několik dalších organizací. Můj zájem ale půjde do volnočasové oblasti.

Strategie tohoto výzkumu bude kvalitativní. Z metod jsem si vybrala polostrukturovaný rozhovor, analýzu dokumentů (třídní knihy, přihlášky do kroužků apod.), pozorování (samotných uživatelů ve volnočasových aktivitách).

Sběr dat

Na základě rozhovorů s potencionálními klienty, jejich zástupci a vychovateli v zařízení, v kterém jsou přes den (učitelky, vychovatelky, tety). Zároveň bych chtěla

použít data z materiálů volnočasových zařízení – nabídka aktivit, počet registrovaných klientů a jejich docházka.

Počet respondentů bych omezila na skupinu docházející do sdružení Kamarád Lorm. Ze zařízení bych vybrala ty, která se zaměřují na volnočasové aktivity nejen dětí, ale i dospělých, nejlépe určené pro osoby s mentálním postižením.

Kontakty mám zprostředkované přes Kamaráda Lorm, v kterém mám již známé jak vedoucí, tak i klienty.

Výhody/ Nevýhody

Výhody vidím v tom, že je možné dát dohromady aktivity, o které by byl zájem a které by pomohli smysluplně zaplnit volný čas těchto lidí. Mnoho z nich je již fyzickým věkem dospělých a nemají šanci navštěvovat kroužky na základních uměleckých školách a podobných školských zařízení.

Nevýhody spatřuji v tom, že základ mého výzkumu tvoří rozhovory, které budu vytvářet s lidmi s různým stupněm mentálního postižení, proto nevím, jak bude rozhovor probíhat. Zároveň lze narazit na nepřístupnost volnočasových zařízení případně nepovolení zákonných zástupců respondentů.

Návrh otázek

Začala bych úvodními otázkami, u kterých se dozvím bližší informace o respondentovi tzn. kolik mu je let, kam denně dochází (do kterého zařízení), co ho baví, co by chtěl dělat, jestli již někam dochází apod. Potom bych si tyto výpovědi ještě „ověřila“ od zákonných zástupců a zároveň od pedagogů, kteří s nimi pracují a vidí, kam jejich zájem směřuje. Rozhovory by byly podobné strukturou, jen by nebyly stejně podané, protože lidem s mentálním postižením se musí otázka blíže vysvětlit, což u rodičů a pedagogů nepředpokládám.

Tyto rozhovory by byly polostrukturované, abych mohla reagovat na aktuální odpovědi.

- Kolik je ti let?
- Chodíš do školy nebo někam jinam?
- A co tam děláte? Co tě z toho, co děláte, nejvíc baví?
- Chodíš/ Chodil si někdy/ někam do nějakého kroužku? (Příp. do kolika?)

- Pokud ano – jsi tam rád? Baví tě to?
  - Pokud ne – chtěl bys někam chodit?
  - Co bys chtěl takhle odpoledne (po škole) dělat? (čím by ses tam chtěl zabývat)
  - A co obvykle děláš?
  - Chtěl by ses tomu věnovat třeba každý týden?
-

Citace

Citační norma je dané pravidlo, jak uvádět použité zdroje – literaturu, články, internetové odkazy apod. Normy se mohou lišit. Máme danou mezinárodní normu, ale použít se mohou i jiné styly citací. Nejčastější normou, která se používá i na naší fakultě je ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2.

Citace mohou být doslovné, tzn. přesný přepis přebíraného textu, nebo volné, parafrázované, což znamená, že autor textu převezme myšlenku a popíše ji vlastními slovy. Také může být citace nepřímá, kdy zdroj, z kterého jsme čerpali, již danou myšlenku převzal z jiného zdroje. Pro citace platí pravidlo jednotnosti, přehlednosti a úplnosti. Zároveň podle použité citační normy dodržujeme interpunkční znaménka a úpravu textu (př. označení kurzívou). Zapomínat bychom neměli na abecední pořadí uváděných použitých zdrojů, můžeme je seskupit do tematických celků.

U internetových zdrojů rozlišujeme, zda se jedná o článek, publikaci, elektronický časopis nebo webovou stránku. U webových stránek se uvádí:

- Jméno autora (pokud ho známe). *Název díla, dokumentu (kurzívou)* a za něj v hranatých závorkách, jak je zdroj dostupný [online]. Pokračuje datum publikování, datum poslední revize [cit. dne]. Přístup ke zdroji – dostupné na: <URL adresa>.
  - Konkrétní příklad:
BRATKOVÁ, Eva. *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha: Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008-12-22 [cit. 2011-04-24]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.
-

Poznámky z rozhovoru

Realizovaný rozhovor je s paní D., která je ve věku 45 let a je učitelkou na základní škole speciální. Rozhovor nebyl natáčený, proto jsem si zaznamenávala poznámky, zde je jen krátký úryvek.

- *Paní D. pracuje 13 let ve třídě, kde se vzdělávají děti podle RVP pro obor vzdělání ZŠS, II. Díl určený k vzdělávání dětí s těžkým mentálním postižením. Jednou týdně vede kroužek/skupinu lidí s mentálním postižením. Zaměřuje se na rukodělné činnosti. Ve skupině je 5 lidí, kteří mají pravidelnou docházku a k tomu jsou další tři, kteří dochází různě. Věk docházejících se značně liší, nejmladšímu je 18 a nejstarší je 43 let. Tento kroužek je nabízen specificky pro lidi s těžkým MP a jeho kapacita je omezena na maximálně 8 lidí, z toho může být jeden člověk na vozíku. Jinak to prostory bohužel nedovolují. Z rozhovoru vyplynulo, že paní nikdy neměla nouzi o naplnění kapacity a dokonce musela některé klienty odmítat a s jinými musela dohodnout docházku v určité týdny, protože by nemohli být v jedné třídě (pro příklad uvedla to, že z důvodů stísněných prostor není možné mít ve stejný den dva vozíčkáře). Bohužel zatím neměla možnost rozšířit skupinu, protože nedostala souhlas k vedení další skupiny, který musí dostat od ředitele školy.*

Skupinu tvoří lidi s různým typem mentálního postižení (PAS, DMO, TMR, apod.) a pro každého je nutné mít připravenou práci.

Z výpovědi bylo zřejmé, že o tuto zájmovou aktivitu je zájem, dochází tam klienti nejen z nedalekého zařízení Kamarád Lorm, ale i z rodin z okolních obcí.

Zdroje:

- BRATKOVÁ, Eva. *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2: metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha: Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR,

2008-12-22 [cit. 2011-04-24]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW:
<<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.

- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 9788073674854.*
- KUDLÁČEK, Martin. *Inclusion of children with physical disabilities in physical education, recreation and sport.* 1st ed. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008. 157 s. ISBN 9788024421568.
- MIESENGER, Klaus; KLAUS, Joachim; ZAGLER, Wolfgang. *Computers helping people with special needs : 8th International Conference, ICCHP 2002, Linz, Austria, July 15-20, 2002 : proceedings.* Berlin : Springer, 2002. 794 s. ISBN 3540439048.
- PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky. 2. rozš. a přeprac. vyd. Brno : Paido, 2006. 404 s. ISBN 8073151200.*
- SPÁČILOVÁ, Lenka. *Rodina s mentálně postiženým dítětem a její možnosti trávení volného času.* Brno, 2004. 75 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- ŠVAŘÍČEK, Roman; ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN 9788073673130.*
- TRNA, Josef. *Pokyn děkana č. 1/2010: K realizaci závěrečných (bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních) prací* [online]. Brno : Masarykova univerzita, 23.02.2010, 1.3.2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupné z WWW:
<http://is.muni.cz/do/1441/VPAN/pokdek/Pokyn_dekana_c_1-2010.pdf>.
- VALENTA, Milan. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]. 3. dopl. a upr. vyd. Praha: Parta, 2007. 386 s. ISBN 9788073200992.*
- VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času. 2. upr. a dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. 175 s. ISBN 8086384004.*

Doporučuji výzkum lépe propracovat a jeho záběr rozšířit, tak abyste vytvořila vypovídající obrázek alespoň o jedné dané regionální oblasti.